

Romana Aranguren Illarramendi
Zestoa, Gipuzkoa (1928)

Aurkibidea

Biografia

Getarian jaio zen eta gurasoak ere getariarrak zituen. Hala ere, gaztetatik bizi izan da Aizarnako Igartza baserrian. 'Zestoarren erretolika' libururako egin zitzaion elkarrizketa eta garai bateko arbasoen ohiturez eta baserriko bizimoduaz jardun zuen gehienbat. Elkarrizketan Agustin Illarramendi (1923) ere azaltzen da, eta tarteka iloba ere bai, Maite Eizagirre (1989).

Zintak

ZES-006

- **Proiektua:** Zestoarren erretolika
- **Elkarrizketatzailea(k):** Azpeitia Eizagirre, Agurtzane
- **Data:** 2002-10-07
- **Iraupena:** 68 min
- **Euskarria:** Mini Disc
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Eider

ZES-007

- **Proiektua:** Zestoarren erretolika
- **Elkarrizketatzailea(k):** Azpeitia Eizagirre, Agurtzane
- **Data:** 2002-10-07
- **Iraupena:** 52 min
- **Euskarria:** Mini Disc
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Eider

Pasarteak

1. Sagar motak

- **Erref:** ZES-006/002
- **Iraupena:** 0:02:16. **Hasi:** 00:33:16. **Bukatu:** 00:35:32
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Sagarra, sagastiak

Laburpena:

<p>Hainbat sagar mota izendatzen ditu: Errege sagarra esaterako. Sagarrak deskribatu egiten ditu.</p>

2. Txerri-hiltzea

- **Erref:** ZES-006/003
- **Iraupena:** 0:03:58. **Hasi:** 00:35:32. **Bukatu:** 00:39:30
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Agustin txerri-hiltzeaz ari da, txerri-hiltze bat kontaktzen du. Azpeitiko osaba joaten zen beti etxera txerria hiltzeko momentu hura ikustera. Gerra garaian, debekatua zegoen txerria hiltzea eta gauzez egiten zen, ezkutuan.

3. Txerri-gantza

- **Erref:** ZES-006/005
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:40:18. **Bukatu:** 00:41:58
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Txerri-gantza zer den eta txorizo eta odolkiak nola egiten diren azaltzen dute.

4. Ezkontza garaia

- **Erref:** ZES-006/006
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 00:41:58. **Bukatu:** 00:44:03

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

<p>Norbait ezkondu behar zenean, izara, alfonbra eta abarrak prestatzen ziren ezkonsaria emateko Ezkontzen ziren etxe hartara etxeko traste denak astoan hartuta eramaten ziren.</p>

5. Ezkongaiantzako ezkonsaria

- **Erref:** ZES-006/008
- **Iraupena:** 0:01:28. **Hasi:** 00:46:05. **Bukatu:** 00:47:33

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko tresnak
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

<p>Ezconsariko trasteak eramateko burnizko gurpildun gurdia erabiltzen zuten. Gurdiaren atalak izendatzen dituzte.</p>

6. Orduko izarak eta koltxoiak

- **Erref:** ZES-006/010
- **Iraupena:** 0:03:39. **Hasi:** 00:48:35. **Bukatu:** 00:52:14

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

Laburpena:

Pasadizo bat kontatzen du Romanak. Harizko izarak izaten ziren, ardatzean haria nola kardatzen zuten azaltzen dute. Orduko haria lodia eta zakarragoa izaten zen. Arta-zorroarekin betetako koltxoiak izaten ziren, eta ezin izaten ziren berdindu, gorputzak uzten zuen zuloa geratzen zitzaien.

7. Ardi hilezko koltxoiak

- **Erref:** ZES-006/012
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 00:52:56. **Bukatu:** 00:55:05

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Ardi-hilez koltxoiak egiten zituzten eta urtero eguzkitan goxatu, eskuz libratu eta makilaz astintzen zituzten. Bi makila erabiltzen zituzten; makilek erdian lokarri bat zuten eta haiekin jotzen zuten koltxoiak. Hilea jotzeko gailua deitzen zitzaion.

8. "Albandorratza"

- **Erref:** ZES-006/014

- **Iraupena:** 0:00:58. **Hasi:** 00:55:34. **Bukatu:** 00:56:32

Gaia(k):

Laburpena:

"Albendorratza" zer zen eta zertarako erabiltzen zen azaltzen dute.

9. Etxean haurra jaiotzen zenekoa

- **Erref:** ZES-006/016
- **Iraupena:** 0:02:47. **Hasi:** 00:57:05. **Bukatu:** 00:59:52

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Jaiotzak

Laburpena:

Etxe batean, haurra jaiotzen bazen, bisita eguna jartzen zen. Anekdotak bat kontatzen du.

10. "Arrantsua" edo "Erreziua"

- **Erref:** ZES-006/017
- **Iraupena:** 0:01:04. **Hasi:** 00:59:52. **Bukatu:** 01:00:56

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

"Arrantsua" edo "erreziua" zer izaten zen azaltzen dute eta gaur egun nola esaten den.

11. Otorduetan ardoa eta sagardoa

- **Erref:** ZES-006/018
- **Iraupena:** 0:01:14. **Hasi:** 01:00:56. **Bukatu:** 01:02:10

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

<p>Sagardoa eta ardoa potizetik edaten zen astean zehar etxean. Pitxerren neurriak. Ur eskasia izaten zuten eta ardoa errazago edaten zen.</p>

12. Ura "posaderatik" hartzen zuten

- **Erref:** ZES-006/019
- **Iraupena:** 0:05:54. **Hasi:** 01:02:10. **Bukatu:** 01:08:04

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Berrogei egunez urik gabe egon ziren. Horregatik ura biltzeko makinak jarri zituzten. "Posadera" bat zuten ura hartzeko, hormigoizkoa zen.

13. Apaiza eta neskamearen arteko elkarrizketa mezan

- **Erref:** ZES-007/003
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 00:03:01. **Bukatu:** 00:04:31
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):**Laburpena:**

Mezan, apaizak bere neskameari arkumea nola prestatu esan zioneko anekdota kontatzen du.

14. Flemoia eta neska itsusiaren txistea

- **Erref:** ZES-007/005
- **Iraupena:** 0:00:32. **Hasi:** 00:05:38. **Bukatu:** 00:06:10
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):**Laburpena:**

Romanak neska itsusi bati buruzko txistea kontatzen du.

15. Umeentzako sehaska-kantak

- **Erref:** ZES-007/006
- **Iraupena:** 0:02:56. **Hasi:** 00:06:10. **Bukatu:** 00:09:06
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):**Laburpena:**

Umeei abesten zaizkien sehaska-kanta batzuk abesten dituzte.

16. Bertsoak kantatzen

- **Erref:** ZES-007/007
- **Iraupena:** 0:03:12. **Hasi:** 00:09:06. **Bukatu:** 00:12:18
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):**Laburpena:**

<p>Pello Errotaren bertso batzuk eta Santa eskeko abestiak kantatzen ditu Romanak.</p>

17. Belar motak eta haien ezaugarriak

- **Erref:** ZES-007/009
- **Iraupena:** 0:04:29. **Hasi:** 00:14:30. **Bukatu:** 00:18:59
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

Laburpena:

Belarrei buruz hitz egiten dute: belar motak, izenak, erabilerak...

18. 'Pernando amezketarra'ren txistea

- **Erref:** ZES-007/011
- **Iraupena:** 0:01:02. **Hasi:** 00:19:20. **Bukatu:** 00:20:22
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):**Laburpena:**

<p>Pernando amezketarrari buruzko txiste bat kontaktzen du Romanak.</p>

19. Belar txarrak eta haien ezaugarriak

- **Erref:** ZES-007/012
- **Iraupena:** 0:05:26. **Hasi:** 00:20:22. **Bukatu:** 00:25:48
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):**Laburpena:**

Belar txarrei buruz hitz egiten dute: "uztaua", barrabasa, uxarra belarra, meloia, mirura...

20. Belar onak eta haien ezaugarriak

- **Erref:** ZES-007/013
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 00:25:48. **Bukatu:** 00:27:14
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):**Laburpena:**

Belar onei buruz hitz egiten dute: alpapa, frantses-belarra, pagotsa, bi belarra, hiru belarra...

21. Baserriko tresnei buruzko azalpenak

- **Erref:** ZES-007/014
- **Iraupena:** 0:04:03. **Hasi:** 00:27:14. **Bukatu:** 00:31:17
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):**Laburpena:**

Baserriko tresnei buruzko hiztegia lantzen dute: haietako bakoitza zer-nolakoa zen eta zertarako balio zuen aipatzen dute.

22. Baserriko tresna zaharrak eta haien izenak

- **Erref:** ZES-007/015
- **Iraupena:** 0:03:23. **Hasi:** 00:31:17. **Bukatu:** 00:34:40
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

Laburpena:

Gaur egun lehengo tresnak apaingarri gisa erabiltzen direla aipatzen dute. Hainbat tresnari buruz hitz egiten dute, eta deskribatu egiten dituzte: txarrana, bostortza, karramarroa...

23. Lehen erabiltzen ziren neurri unitateak

- **Erref:** ZES-007/017
- **Iraupena:** 0:01:43. **Hasi:** 00:34:52. **Bukatu:** 00:36:35
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

Laburpena:

Neurtzeko erabiltzen zituzten unitateei buruz hitz egiten dute, eta zer balio zuten azaltzen dute.

24. Santa eskea eta belarrak bedeinkatzea

- **Erref:** ZES-007/018
- **Iraupena:** 0:03:40. **Hasi:** 00:36:35. **Bukatu:** 00:40:15
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

Laburpena:

Gabonetako eskeari buruz hitz egiten dute; belarrak nola bedeinkatzen zituzten azaltzen dute.

25. Erreberoaren anekdota

- **Erref:** ZES-007/021
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:45:58. **Bukatu:** 00:47:07
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

Laburpena:

Erreberoa hitzari buruzko anekdota kontatzen du Ramonak.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-06-27

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com